

50. Vangæfu börnin og þjóðfélagið. I og II.

Útvarpserindi.
28 blöð qto.

Vangöfu börnin og fjöðfélagið.

5

I.

Erindi, flutt í útwavpsalnum, 28. ágúst 1935.

Háttvirkta áheyrendur!

Í fyrstum da öllum kaupmanna landinu, hinum fjöðfélagsmönnum, og einhvern þó í höfuðstæð þess, mun, þú midar, mega finna vangöfu börn, og sumstadar mör og jafn vel fleiri en manna hafa þrumu um að til séu, og er full ástæða til, að ver hinir aðrir veitum þeim séðir á athygli, elski einungis vagna barnanna sjálfra, sem eru að komast út í villigötur og þeir þurfa hjálpar og leiðbeininga við, áður en þau verda vandvæðu börn, heldur og vagna fjöðfélagsins, sem í svo mikil undir þú, að þú upphvarandi þyrst að verði þú að sem mestu gagni, enda í þad (fjöðfélagið) heimstingun á, að hoes einstaklingur og allir í samningu geri stýttu sína gagnvart þú og reynist þú vel; ndr þetta eigi sigt til þeirra, er barna upp-eldi hafa í hendu: að þeir ali börn sín gannar. upps í „guds ótta og góðum eiddum“, svo að þau verði góðir og nýttir starfsmenn, hoes á sínu eiddi í fjöðfélaginu, eftir þú sem hafi leikar þeirra, hoes um sig, vitsmunir og vagnmennska standa til.

Við upphaf erindi þessara - en þau eiga að verda töð - öllu óg að leyfa mér að ber þann marg-erendurlesta spurningu, sem óg veit að hoes mædar gæti svarað, en þó eigi allir á sama hendi. Við í þú lídja þdru, háttvirkta útwavps hlustendur, að hafa svo þau í huga, er óg þetta best, og allura, er þér heyrir þad sem í öflifer, hoesu lang þér eru erum frá réttu líd í uppseldi barnanna og hoes nauðsyn þeir til að iðhvad sé gert til umbóta í þeim efnu.

Vangöfu börnin og uppseldi þeirra er, sem betur fer, undantekningar,
er þad eru allt og margar.

Postkenni: Svörn og síðan almennar þyflendingar og endingar: Þessari hinna eldri (míðdramma) við börnin.

Hoð er barn?

Þessari niðurskráðu spurningu hefir verið reynt að svara í ýmsum liðum, t. d.

Barn er þessinn maður föður síns um ást móður sinnar.

Barn er höfuðsprófi sá, er breytir húsi í heimili.

Barn er smámynd, sem ber heilan heim af glæði og sorgum hjúskapar lífsins á sínum litlu og veikum herðum.

Barn er það, sem vekur til lífs hina þögu kúffinnu komunnar, þingjarnu Kortleibs.

Barn er ofursmía, dauðleg vera, en áu hennar geti heimurinn þó eigi haldið yffi.

Barn er síðasta útgáfan af mannlýnim, og sérhver hjón rímynda sér, að þau hafi eignast þögu eftir myndina af því.

Barn er uppsundning, til að halda mönnum vakaandi um netur og brosaði í dagum.

Barn er óávitandi sáttasemjari milli föður og móður

Barn er sólarveisti á heimilinu, til þess að veka í burtu struggama.

Barn er fullkomasta veran í heimi í augum móður sinnar.

Barn er þögu hagnýting á starfskrafti komunnar. Það er lásinn í þedju Kortleibs; það lofar möðurnina hafa nóg að starfa, föðurnum nóg að amast og mu að hugsa; það er vefjara, klebka fyrir alla þá, er í orku við því.

Barn er lykill að hjörtum allra góðra manna og oft að hjörtum annara.

Barn er það, sem gerir heimilið ánægjulegra, Kortleibann sterkari, þolin médina meiri, hendurnar önnur þagnari, neturnar langri, dagana styttri, þyngruna lettari, lofar sorginnar gleymast og lofar gerir það franklína þjarkari.

En þessara svarið verður þó eflaust þetta:

Barn er lítilfang og líttalvera, sem á að hjálpa oss til að stífla Kortleibshuganum Því rethiloga.

Gævi þessu föduleysi náð fyrir þér, að væri þessu verid samdæna me þad, að þessi sögð vid þessu myndi:
 Hvaldabann? séu þó en sam gætt, þ. v. a. s. sé uppldi, að þessu aðu og góður stælingur í þér fyrir
 henti g að eitthíð mest áridandi g alvarðjosta viðfangs efni fjóðar vortar, einu og vituðlega
 allra annars fjóða er þad, að ala bærinn - kynstóðir þessu áriinnar - svo vel upp og vituðlega, að
 þau verði góðir og nýttir mestinn fjóðfélagsins.

Væri vitum, að: "Gautu og glæti stæis á bærinn þér, en bærinn ver, og þessu hörd að stæði." *

Almennar atvagaændur og bændingar: Væri þér glæd vid bærinn yðar
 Glædlyði mæðurinnar er sólstein bærinnar. - Rannasvissur, álund og
 slund stæps mæðurinnar drogu og stæðflota í þessu bærinnar og sé
 stæggi gjörvi oth afina á þessu dal.

Þegar væri einu á vegum úti oð á mæðurinnar, þá sýnum væri að stælla
 oss og vera þessu á sveipinn, þóth oss sé e. f. v. þessu riddi fyrir og
 hugur vor bæggur og hvida. En þessu fyrir þessu væri einu höft
 í oss, og þessu þessu þessu stæðum að leika þessu hata, jafut vid bærinn
 sem aðra menn, og þessu þessu svo nýð safelansrar glædi og keti vid, til þess
 á ná þessu og þessu, einu og þessu þessu ljöss og yls til að vara.

Sólstein. og hlyjulaus bærinnar gjörvi oss stæða til að nýðta mæðseundr
 lifinn; þessu stælli oss elki, heldur fæðleidi. Þessu er mæðrót svart-
 sýnnar á fæðleidi. árinnum. Þessu er upphaf þessu sværandi stæggi,
 sem bregður yðri allar þessu mæðseundri, sem væri e. f. v. einu kost
 í að verða að nýðfandi í eðri vortu síðar meiri og fæla þessu fyrir oss. Væri
 þessu þá elki að nýðta þessu einu og þessu einu, og einu elki hversu
 þessu þessu þessu. Í stæð þessu að leika þessu soinnu verdunda
 þessu þessu þessu einu. Þessu þessu að leika þessu soinnu verdunda
 mæðseundr lifinn: Safelansrar glædi og síðleðrar stæðseini í þessu
 alls þessu, sem er góðlyst og góth, sjálfum oss og aðru til þessu og glædi

* Rannaberg.

Hóttum vér oft - og það þogar í unga aldri - til þeirra óyndis írnasta
 að leita gófunnar og fullnægju effilangana vorra og einleystu óstra
 þar, sem rugar varaandegar maðsundir er að finna, heldur að einu augna-
 blikis svöllum, sem hefur sín margfalldugu í oss síðarneis, þá er þetta
 ekki allkunnugt um þá menn, sem vanda vinnu ^{þanna} inn að bráð? Og er þetta
 ekki oftast sötsteinu- og hlýjuleysis beinstu daganna ad þenna, af stíffa
 litlu og noktarlausu rypseli barnanna, kulla og kortleiks skotti föður
 eða móður?

Veri minnust þess víst flestin frá öðru vort, hversu hvítáfallis
 vér vorum, þogar maður var "í stönu stöpi" þabbi kom þinn, mástíe
 kendur eða ~~þerleikinn~~ ^{í þessum vinnu} af önnur og lét einu og hann séi oss eigi, eða kemurinn
 var kaldur og þurr í svissinn, hryssingslegur og ónugur. Veri þungu þá
 einhverjum gæm um eitthvað elint og dafnurt, sem í aðsigi var, en gátum
 ekki ráðid í, hvad vera mundi, og það lajdist ósjálfrátt í barnsþedi vora
þungt einu og blý, svo, að þinn fólks með engu móti notid sín.

Það er ósögjanlegu miðid í það vandi að megi njóta sötsteinis gláðvorrar
 móður og mikill unnum á því og ómurelki þeim er fylgri þinn fyrra: Önnur-
 lyndinn, kalda svissinnu og kortleiksleysinn.

Þau börn, sem njóta gláðvorrar móðurastar, vanda miklu heilbrigðari á sál og
 lífanna, fjörmeiri og áhyggjuninni um sífjolelso lífsinn. Niðirni kemur
 þá barni sínu að brosa, hlöjva og vera síkatt í þinn þungu í mulari með góðu
 effiridomni fyrir barnid sítt. En geta menn þá látið einu og þeim séu sálin og
 kálin, þogar þeir eru áhyggjufallir, sorgmaddir, sáljúpki og voladur? Er þetta
 getur það veitt oft og einath, en sönn niðurast getur miklu meira en það, að láta
 hjartad gráta undir gláðri þinni. Er það ekki út og fyrir sig erid gláðifni ^á ad eiga
börn og ungangast börn, jafnvel þó eigi séu þau maður eigin börn?

Alíróðinn er réttur þar sem sjálfur mun það, hvort það sjálf vill lora og gera. En með þessu
 eftir það, að barni, iunum fella, eigi sjálf að lora alíróðinn mun það, og þó þar í þessum aldri,
 (P. Skólaaldri) hvort ^{lfs} stafi þeir munu henta eigi alla efi? Eða í það að fara eigi þvi, í hváða að
 þegar þess hús eigi í öllum gránum, þó þar í þessum aldri? Sé svo, þá er margt barid vitaul.
 Þitt á hina réttu lori, en alls eigi öll: Þeim er það flóttu árið. af þeim, enda eigi neigi þá þróttuð
 þess, en að þetta sé in samt sem á einu línu línu skólinn og stéfa í mentamálinn þess, en að þessu
 mun snúa, sédust mér munu einu hús matasta kemara ymontamans, er þessu, Enda á, í
 þessum fáu öðrum, er þú ótta að lífs. Hann segir: „Áður fyr var skólinn að einu fróðleystofnu,
 þessu þessu átti að lora af kemaranu fyrst og fremst námsgrámar og með
 þeim fagra síði og gott hjartalag.“ — Þetta er vel sagt, sagt og rétt, eða hvers þessa
 þessu framur vid? — En svo betur hann vid: „En ni vill sálarfróðingurinn
 lora skólanum vera fyrst og fremst uppeldisstofnu, þar sem nemandinn
 vinnur í námi, lífs og starfi eiss og fjáls og hamingjusamur einstaklingur undir
 handlirðu kemaranum.“ (Mentamál, 1935)
 Þetta þá er líka verið gott og blessað, en að minni álit þó þvi að einu sé eigi fyrst
 þessu hastad, eða það varuð þá svo ný, að þess gæti nannaist í lífi mannsins, að
 honum hafi verið, meðan hann var barni að aldri, innrethi, fagra síði og gott hjartalag
fróðleystofnu og þessu, vinding fyrri öllu soinu góðu og gófu, verdu að vera undir
stada alls góðs uppeldis hvers einasta ^{manns} — og í það logga vitaulogu allri þessu
 kemaran milli áherslu — en elki að allt fari eftir eigi þessu kemaran og þessu.
Álydni vid „gæðs og manna laf“ er er verdu avalt ad vera húð þessu
og fremsta“!

Vilhada barn er átt, þegar talud er um vandrada barn?

Vangaf barn er það, sem vogn, óheppilegs uppeðis, ílls félags-
skapan eða muthverfis sem þau alast upp í, lenda í glapstjimmu
og villigötum svo, að þau verda sjálfum sér og öðrum til byrðar
og þjófslagi sínu til stæða og skapannar, enda er þá að því
komid, að þau eru orðin að vandrada barnum og er oft eigi að vita
hverum miklari stæðseundar menn þau geta orðid þjófslagi
sínu, ef þeim endist aldur til og engin bót er á háðinu.

Það er einhvern þetta þarnt: Óheppilegt uppeðis, ílls félags-
skapur og óhótt muthverfi, sem mestu háttur um það, hvort
þjófslagi getur til lengdar sett sig við það, að þau barn, sem því-
líkum aðbúnaði og aðstöðum eru háð, eigi eða mög vera sjálf-
háð góða sinna, svo að eigi sé í faunna teldid áður en þau
verda því til vandrada.

Eða er etliti drýgtli stapsur margra manna svo til kominn,
að þeir sem falla fyrir ofdrýgtli munu, hafu gniðt blótið stómt
upeðis, lent í vordum félagsstap eða óhóttu muthverfi í æstu
sinni og á uppeðis-árum. ~~þann á svo se þóti, sem eðna birtindismann, þótt mög dani~~

Öffast um vangafu barnin í edli sínu og innvæti, allu þessu
barni, fjörug og framkvæmdasöm, háþmilit og trúlynd þeim,
sem sjna þeim traust og virðingu í vitleitii þeirru til að leysa
það fljótt og vel af hendu sem þeim er trúið fyrir. Þau eru oft sem
fyrir áhrifnum annara og leiditoni, en þeim leidist aðgöndaleynd;
aftid, sem í þeim felst og orkan, þarf að fá útrás, þau þurfa að
svala frá sínu og þorsta, mid því, að fá verkefni við sitt hefi, vinna
og affur vinnu. Sé þeim ni sýnt fórnleiki og frejda í því að veita þeim
úrlausn í þessum efnum, hafa þau til sínu háða, og hver verda þau?

* slappu þessum: ydi af laust, enda nóf í annað einu eða mög.

12

Men er það alls ekkert ljúft, en of þel það skyldu minna, að leuda á fá ein
 dani af fjölda morgunn, sem þó minna eru söm og sýna, hversu stæðleg
 uppseldi morgun barn hafa hlöð, en seint þú veit að segja minnu, að séu að edli
 er minnroti, allra boystu barni, en ^{þó} orðid viddráttanlogir vossalingar vognna þess, að
 þau hafa komist út í sóllinu og fengid að háða sér sjálfheit svo að segja, á
 nokkurs effirlits hinna eldri, vognna þess að þeim hefir ekkert veid hent
 að hlýða neinu, nema sinnum eigin vilja og þó veid sjálfheit um ord og
 gjörðir sínar og þelid til, sinna háða, hveudt sem þau hafa ekkert fengid
 vilja sinnum framþengt, hvort heldur það var mín til góds eða illts.

Salsmáloferill ¹³ þess dreyngs er þessi:

Í stólaunum er hann svo uppi vöðulussamur, að kemmaran hans fa' engu
 fangi við hann komid: Hann hleygur yfir bord og ekkert, fleggir bórnum og blóðnum
 úr einu horni stólauns í annað, heldir jafnvel ekkert yfir bord og bórnum og
 veltur með þessum og öðru svo niðrinu óráttal hinna barnanna, 30-40
 kalsins, sem eru í sömni dæld og hann, að kemmarinn neyddist til að kalla
 hann úr stólaunum. Það er ekkert venja þessa dreyngs, framur er margra
 annara barna í bórnum, að halda sig heinu úd í kóöldin eða taka í sig
 náðir fyr en annað fólk, um eða effir niðrætti. Kóöldin verda þó óreidni-
 stundir hans, einu og svo margra annara, og hann feliur til sinna háða:
 Ad ganga út að stela. Hann hittir jafn aldri sinum og félaga, ^{úr} annari
 deild stólauns, sem líkt uppseldi hefir hlöð sem hann sjálfur og ní eiga
 þeir engu eyri til að kaupna sér salgoti, að gongurid. í þio eða seti í
 stólaunum og korna sér þó samann um að afla sér einhverus veidmatis fyrir
 þetta lítilhódi. Til heimilis síns, fódur eða móður ^{leimist hugar þeirra} ~~vandum þeim~~
 ekkert, þó þeir hafa hingad til mátt taka til, sinna háða í hveija sem
 var: þeim hafdi aldrei veid kannad neitt og orðid hlýðni þelid þeir ekkert

14

Efnitogar og vel gefinn drengur, sem mi er 17 ára að aldri,
 býjar, svo uppvíst sé, að stela þegar hann er 11 ára. Fyrsta og annað
 árið stela hann reitvoti, ~~þann árið~~ og í félagi við aðra 30kr. í þeimigum
 hilt árið. Þóstu þó árið er hann ignist einu ría í félagi með öðrum um
 að stela 18 sinnum, og er þá aftari einu um það, að stela úr hóstrum her-
 bergjum á laestum, með því að nota fjöfalylkil eða sprengja þau upp,
 - í stýrstummi stendur: Stal 43.80 úr hóstru herbergi, fann lykilinn og
 sama dag 3kr. úr hóstru herbergi; var þá að selja blóð, en kastad í
 þeim í sopni, þegar hann hófði úd þessu fé og greiddi andvirdi þeim af þessum
 fyrir atbeina. Þannaverndar nefndar var þelti þessum konnið
 fyrir á sveitaheimili; þar var elti á neinni óráðvöldu hans, en
 aðstandendum hans þótti hann f. óflitid hans í sveitinni, fara
 í mis við einhverja meutum og ein þum missa atvinnu við að
 vera sendi sönnu, a. m. h. í hófollum annara.
 Hann var því elti fyrir ordinn 16 ára og undan af stýrslum þannu verndar.
 nefndar, en hann kemur heim og mi endar síðasta þegri ~~á stýrslu~~
 af hannu eða síðasta stýrslu þannig:
 "Þessi drengur ~~þann~~ hóf aftur upp á því að stela, ~~þ~~ hilt áfram
 uppteknum hilti og var að síðustu 1935 dæmdur til refsingar fyrir fjöfal
 uppteknum hilti og var að síðustu 1935 dæmdur til refsingar fyrir fjöfal

Annar drengur, sem mi er k18. ári hefi orðid uppvis á því að hafa brotið inn og stöfid 30 sinnum á þrem árum. Stýrstau minn - einn af reyndar allar þessar stýrstau - eru svo óþurlega ómunnlegar þá og langar, að ~~þingulegt er~~ mér hvernast hugur við að sáa áþreundur frókar að sinni með að lesa þor, en stýrstau minn þennan þilt endar á þessa leid:

Þessi þiltur var dandur til refsingar 1933 og aftur 1934 fyrir þjófnað.

Stýrstau lofreglunnar minn einn drengur, þrjúðis vel gefinn og greindan ungling; sem mi er 18 ára að aldri endar þannig:

"Þessi drengur vand uppvis að þjófnaði árin 1929, 1931 og 1933 og var að síðustu dandur til refsingar fyrir svik."

En sem stendur veit ég að lofreglan á fullt ífangi með að finna alla þá drengi og e.t.v. stúlkur, sem drengur nokkur, nýloza kominn yfir tekt, hefi verið í félagi við ^{til} hona, stela og mypla hér í bœnum og nálogum svættum. Þessi drengur komur vel fyrir sjónir manna og er með efnilegustu drengjum á að líta og býrjandi 4-5 ára gamall á því, að fleygja sér niðar á götuna fyrir fötur manna og kljoda upps yfir sig, þangað til vegfarendur sáum annar á honum og gæfðu honum aura. Að því kinnu þaut hann einn af orskot nið í vöðva og vind, einn og allhætt hefi í stövizt. Þegar hann sagði hann minn einn kinn fjólhöfasta þjóf og óþytta-ungling, er kinn hefi komið í lori við minn lengri fúrn.

Ógaleysi og óþafiloft heinnitilidif, ^{drygðingur, stöpur, þauitoli o.fl.} er talid aðalorsok þess að drengurinn lifir þessu skadsvundarlifi, sér til stæða og þjóffélaginn til mikillar óþalvarlegrar i hugunar.

Skýrsla

nu aldun ákordra fyrir fjöfnad, fjöfnadas yfirhelmingu og s. áu,
1920-1930.

Börn, yngri en 10 ára	16 (árid 1926 voru þau 7)
- " - 10-15 ára	135 (-a- 1922 - " - 26)
unglingar 15-18 --	71
eldri en 18 ára	<u>246</u> samtals 468.

Hugsid yðar, hlustendur góðir, að barnid, sem þér heyrdu áðan að mi
var sagt, og það með réttu, að vori "lífilfengleg eignarvera, sem á að hjálpa
oss til að stíla þóttleik hugunar guds réttlílega", er konid svona laug
af líd, ekkis aðeins ið þann - og vori það þó árið nýg þi hugunar efni, - heldur
full 200 barn fálans á 10 árum og á aldrinum frá 10 til 18 ára!

Þáða barna á aldrinum 5 til 10 ára, er hér ekkis getid, sem þó eru þogar
allnið og iðridin þó líka mál, sem þau er áður voru nefnd og engu betri.

Haldid þér, að "Lagis iðir og goth hjartalag", naudsynlofur og sjálfsögd
hlýðni við guds og manna lög, niðru effiridit með því hvað barninum
líður, hvár þau lofa, heyrn og sjá, hvaða félagslífi þau lífa o.s.f.
sé þeim og fjáðfélagsinu hollara til framfardar, en hit, að halda því
að þeim, að sjálfsákvörðunar rétturinn um það, hvað þau mugi aðhafast
til orða og verka. ^{sé hídinn og rétti, sem á þessu á} Eða þa ymnislegt annað, sem þeim er beindlínis hent,
sagt og sýnt á skemti stóðnum þeim, er þau eiga gjóðan að gang að og seltjast
sva nið og effir að hvernast á?

Mér er þannigst um, að fastir foreldrar eða aðstandendur þeirra barna, er
lífa svo óroglutugu og stöðsömu lífi, sem mi var lýst, vífa hvað barninu
þeirra líður í þessum efnum. Og tel það þér skyldu minna að benda
þeim á, hvert stöfvin og hvað í hufi sé, fyrir barnin sjálf og fjáð-
féigid í heild sinni.

Gefid barna yðar! Getid þess, að elstu drengurinn yðar eða ^{hú} viddislofa
dóttir yðar, verdi elsti fyrir vöndum áhrifum annara barna, sem konin
er á líd spillingar og lasta. Þó hinni elsti etta að minna þessi
ord in sínum ferningar sálmum vorum
"Varist þér, að hveglsta barnin sinna!"

Og vér, hinni eldri, ættum ávallt að minna hini
alvarlega áminningar-ord stóldsis, sem standa
í einum af ferningarsálmum vorum:

„Vaxni, hér hlustid ord drottins á:

Vaxist þér, að hneyfsta borminu sma.“

Barid, „hin tilfenglega hjarveri“, er undir nafni þess áttum átrif-
mu, illmu og gödum; það er því alvarleg og þung ábyrgð, sem á oss,
hinum eldri, hvíli, ef vér samræðjum nýpeldi þess, afvegaleidum
það eða hneyfstanu það með ordum vorum da athofnum.

„Gjöri (því) hver að geta sín,
Guð drottinn allra.“

Verrí all sal!

Gæða nátt!

Vangöfu börnin og þjóðfélagid

II.

19

Erindi, flutt í útwarpssalnum, 4. Sept. 1935, fl. 8³⁰ síðl.

Háttvæntu áheyrendur!

Fyrir erindi mitt um vangöfu börnin og vandræði þau, er yfir þeim vafa, ef stúli er
er aðri af st. þeim og þjóðfélaginu til verndar, þalladi aðeins um drungi, og dæmin, sem
of minnst á, voru aðeins fá af fjölda mörgum, en þótt mæður eru þau einnig til um
stúlkur, jafnvel ein alvarlegri og athuga verðari. Af þoga leiðka stúlkanna hlýtur að
verða ein áhrifaritari og ólagastýrnari fyrir þor og þjóðfélagid, en jafnvel drungianna,
því „Alheimstólið mikla“ er þegar orðum að birtu stúflota á heidum hinum
sáðleysisins og ósteruðans, sem all börn og möglingar eiga og mög hros. Sér af;
þann er í stýggilögum stýflótum sá og sortnar ádrungi hannaþyngi fyrir sötur birtu ósteru-
og mæðsenda allt of margra barna og möglinga; þeim er því enginn grædi ger og
því eður þjóðinni, að samleiðsurnum í þessum efnum sé með öllu svo dulinn fyrir
þeim, að eigi megi á hann minnast. Það er að vísu vandræðislaust verð, en það vil
og að engu háfa, heldur minnast spásmáðisins forna: „Eigi veltur sá er varir, þótt ver fari“
þegar svo er hornid - og svo er það allt of víða hér á landi - að stúlkubörn, faplogu börnin
munu telst eða jafnvel yngri, en fariu að seljast eftir að komast út í erlend stéip, dölj-
ast þar naturlangt, innan um niðjafulegan óþóthald og ganga honum á völd með
því, að láta hann serra sáðleysi sítt og sömra tilfærningu þeim söðusárum og söðu
og sveilla afi alla, en „Alheimstólið mikla“ þegar yfir þau dæmið. So langt hefir þetta
þyngid, að dæmi þess til, að þessi erlendi óþóthaldur, hefir nið í stúlkubörn - en þann er
látt að lóttu, sem ljúfur vill eftir brottka - út í stéip sín á höfumum hér sunnanlands, under
því yfirsteyri, að þar voru þann hátt og heilbriggt ástally í nýpsiglingu, en möglingu-
um svo verid, stéipad upp sem hveju ádrungi „doti“ á einhverri höfumum

nordlands eða austans. Cudstýggilögur og stundum ótalmandi sjúkt-
dóttur siglin síðan í kjölfar þessa ólífuávar, og þeir, þiltar og stíllar,
sem ástjást í því neti ógáfunnar og spillingarinnar, verða fyrsta
síðar að leita hális í sjúkrahúsi fyrir kynsjúkt fólk, of þá er þá að
finna.

Þarna held ég, að mesta hettan sé följn fyrir börn og unglinga leifar-
félags þessa og v. h. fleiri héraði, því niður virdist mér, að það henni að hla til
spjótinnar allrar, einhvern að því leyfi, að hún fái þar eigi lón og meir.

Ég vil því alvarlega aðvarna alla góða menn og konur, að hafa sem nán astar góður í
lífuávar háttum barna sína og unglinga, einhvern þá, að þau verði eigi fyrir áhrifum
vandrá manna, sem eigi stírrast við að fogaðeida sállausar barns lífi, sem eigi
þekki ^{annan} þeim me þáð, hana er meir ^{er} endleiddum og ljúfar til fylgis við flest
það, er þeim finnst eitthvert, nýju bráð að, og sýnist mér margt af því veri áhrafi
uppsiglingu. - Hven er síðar vilja á þessum og þoula í ríð þau, en mér þykir líffögust
til útbóta, en aðvaranir mínar fæ ég aldrei of oft endur tekið; það mun því niður
samast, að þá voru eigi spyrir þu. - Hafa ákal góðmát, hvaran sem þau komu."

x)
"br. "Sá minn elskodu elti haitt
Annku henna, me þáð, hana er meir
eldsmatr allt er þetta"
(S. J. - d. líbi)

Hér er áriðaulega um mitt alvörumál að ræða. - En hvernig er orsáttinnar? Þar eru gífurleg
 margar ^{þrotabrot} o.s.t.v. þessar. Þykkingu aldarskattur, ágalteygi og afstífftalteygi þeirri, en þær eiga að
 hafa, eugu síður hinna öðri en lofri, niðurstílu fjálfroði, sem boðnum og unglingum er
 veitt og þeim í sjálfvald seth, hvernig þau nota, óskorad sjálfroði, allt of víða!

Éða er nokkur von til þess, en barnd sjálf, sem flestast verður um gottur bojarinn fram í
 naíva neti, sé unhyggjusaumur. Því sjálfu sér, en t. d. fadur eða móðir, sem fara að heim-
 an nokkum á hváða lína dags sem er, stundum frá loftum hús; og láta svo elti þá sig þar
 fyr en eftir midnatti eða midri morgun næsta dag. Þannig er til og þau eru allt of móg.

Éða hvern ségi móm um þau, ef til eru móm eða jafnvel fátí, sem beinlínis hafa að sér
 búið boð og unglinga, síð þáð fyrir augum, en brýna fyrir þeim, að þeim beri elti
 að taka tillit til annars en síns eigin vilja; þá sé bláber hégarni og þofud-
 írar eldra fólksins, sem haldi þeir fram, að notkum gúð sé til eða nokkud þáð,
 á himni eða jörd, sem öðra sé og öðru meira, en mannis eigin vilji og hyggju vit?

Allan bóttaloggungar um þetta sér elti til annars en jafnveitiga móm og gjöra þá óþofari
 til að hafa fram úr erfiteitnum lífsins, sem í nam og veru þessu erpi að vera, þó
 allt mógi heintu af öðrum, en sem minnst eða jafnvel elti af sjálfum sér.

Því, þessa söð og margt annað fleira, vörð móg boð horkug, óhlýðin og sörul; sjálf-
 bygginguþrasuminn og stórlökid oft óþarliga í háti þeirra. Hér aðinn líti, en minnlaust domi:
 í gormogum síð og í dröngi - elti drönguminn 6-7 ára - ómátt uppi á réisipalli við hoggja-
 hída hús; þeir voru í öða önn við að myndja. er þetta boði og boðnum ofan af pallinum, og
 voru móg önnur boð þeir fyrir neðan. Eg óþávið, að ef einhver drönguminn stípi
 fótí í einhverjum boðs-utlann, mundi hann spóðneisast og barnd falla niður og stasa
 sig eða hús boðinn. Eg fór á vethvang og þallad til drönguminn; Kottid þíð þessu, dröngi!

Farid þíð ofan! Þíð g elti nokkud niður og meitt yllur! "Eldi drönguminn kalladi í neti:
 Vid berum á borgi á þíð líti!"

Vid berum á borgi á þíð líti. "Þíð ja, en ef þíð deitid og deitid af byltuminn?" "Vid berum á borgi á þíð líti!"
 Kallidun allir einum hömi. Vitaul. varu þíð strax á stípi ofan af pallinum.

22

Eg hefði oft verið að velja þér fyrir mér, hvernig í þér geti stöðid, að þessu vel-
 eim í þessum drengi, sem sethi eru í eina og sömu deild stóla ns, geti
 umhverft þar öllu svo, að hinum börnunum og þessu kemmaranum sé
 óvert þar að vera, vegna framferdis þeirra, svo, að eigi verður þi þér þom-
 ist að reka óróaseggina úr stólanum um lengri eða störru tíma. Þessu-
 som og síðrið börn hafa þar engan frið og flakjast inn í orlofsvegnum, án
 þess kemmarinn eða aðrir góðir menn þá neith við háðid. Eftir þessu séu eðli
 áhrif góðleifsins, hids kunnlausar sjálfrodis barnsins, sem ber ^{stær} inn í
 stólanum, afleiðingarnar af eftirlitsleysinu og úti verummi á kvöldin, þar sem
 þad hafði heyrt og séð svo margt, er þad aldrei áður hafði komist í kynni við, en sem
 var svo fátalgarur og föfrandi, að þad fór brátt að tilvinka sér þad og fátalgarur.
 Þad hafði e. l. v. kynnt hlutaveltusamkomunum, hávadanum þar og kappinu
 um fánýstustu hluti og hégörnloft glingur, eða með einhverjum hatti
 og þó affast á leiðis, hrodd sér inn í Tevismyndahús, þar á þessu góða við-
 leitni eunn adarnum þess, í að stíla þér á brott þad an, og séð þar upp miál-
 tid aflogin, ^{og þó} og eðsleynustu ástara vintyrinn ^{er þess}. og þóth um vori vandan
 eða bláth barn vori vidlagt, var hlýðninni eðli til að dreifa, þó lítill
 eða engin áhersla hafði verið á þann lög, hvatti þá heinilísinn hálfa
 né í stólanum, heldur hitt, að barnid eftir að háda sér sjálfst, til þess, að þad
 geti, þegar í þessum aldri, ákveðid þad sjálfst, hvaða lífsstefnu þad eðli
 að taka og velja sér fyrir framtid sína alla. með þessu veganseti góðleifsins
 og einu þad, að fyrirleitu og forðast alla hlýðni við guds og manns lög, á svo barnid
 að seljast í bekk með öðrum börnunum, góðum og síðvörnum ruglingum og hafa
 áhrif á þau. Meun geta í myndad sér hver þau áhrif muni verda. Hallsstóla-
 og heinilís lífi er hásti bínum af framferdi þvillís barns og þvillís meiri, sem fleiri
 börn flakjast inn í þad. Verda fyrir áhrifum þess. — (sj. bókhlid. 11. 12. bladi)
 X enda vilja börnin mi eðli annad sjá eða heyrja —

23

Þá er það hættur í flestum fjölbýgdustu kaupsteinum landsins
sem vert er að minnast á, og eiga íbúar þeirra vitanlega mestu sökkina í
því, hvernig þeim er háðar údarðlavar, en etli börnin. Því þótt vér, hinir eltri
teljum oss hættur hentugar og hollar, er allt öðru máli að þyrna með börn
og unglinga, sem munfram allt þurfa hvíldar við og góðs næðis, en það er síður
in svo, að all börn fái nokkið þessara góða. Éða er það nokkur hvíld eða nati,
sem f. d. stólabarn þá nýttur, sem vafid er kl. 7-8 að morgni og verður að
sitja á stólabelkinum mestan hluta dagsins, þá er sig undir stólabarn að hvíldi
til næsta morguns, en kemst svo etli í tímíð fyrir um meðnatti eða eftir það,
enda höfðum vér, hinir fullorðnum, eigi hugað oss, að ganga til hvíldar eða
taka á oss náðir fyrir en um það leyti. Þarna hafa börnin fyrirmyndina
og fordómid, sem í flestin og það er því alls etli neith til tókun máls, þótt
barnid hefdi sér samkvæmt því. Hvernig ávarid að líkissér og við hvar?

Ög mintist á það áðan, að dómur vorri til þess, að börn vorri á gófum úti
langt fram á natun, vognna þess, að heimili þeirra vorri lokið fyrir þeim,
að stendendur eða hús náðendur, já jafnvel móðir, vorri úti og hirtu lítt
um líðan barnanna. Hvar eiga þau að dveljast á meðan, og við hvar eiga
þau að streyma sér, og á hvern hátt eiga þau að eyða tímanum? Þótt og þau
göti semiloga froth oss um afdrif þeirra og á sigkornulag þess stundvinnar
En það þá svo undarlegt, þegar mög börn hafa it þannig við á gófum úti
og mynda með sér félagsþröpp, sér til afþreyingar, þótt þau taki til einhverra
öryndisúrreda og óvitað þröppar eða ömmur börn ánetjist í hönnu og verði
hinum samsetk um það sem myndur fer? En þegar börnin þá etli né endrar-
nar vera saman og leika sér saman, veit sjá að spurt verður. Já, en þau verda óvilt
að vera undir eftirliti og þeim börnun sem hotta skafar af, á að stíla frá hinum
svo þau spelli þeim etli. Eith og þús sama muntverfi hafa etli báðum jafnt.

*) Hættur, af að hatta í hentugum tíma til þess að fí hvíld og endurvitun fyrir næsta dag.

24

Heið á þá aðgerir við þessi börn og hvar getur afstípt þeirri hestli sem af þeim stafar? Margra ára reyndu annars fjóða þekki aðeins eitt híd við þessu sem elgír: Það á að taka börnin af heimilinum og ír skotann og stíla þeim þannig frá öðrum börnum; það á að vera til sérstakur stóti á hálfi fyrir þau.

„Þá, en þá verður mífyrst allt vitlanit,“ segja menn.

Því, reyndu þú sýni híd gagnstæða, því þá verða þessi börn með jafningjum sínum og hafa við engan og um stórhátt á metarit; þá verða þau að hlýða nauðsynlegu valdi, sem er hvortkveggja í sem, áinnandi og aðfandi, um-
byggjansamt og kortleiksmilt. Það er þá, sem barnid sé, að það er stíli látið afstíffalant og aðgeðalíkið um sama velferð þess, andlegu og lífsamlegu.

Þá verður það að tryggja sig - offest alveg fráfallalant - undir hlýðni, reynsemi og fátá/wedna stíffum, sem það sér að niðar því hlýðs. Það fór verkefni við sítt háfi, naga hvíld frá stíffum og arga þessu um-
hverfisum, en engan soll eða sáðastaps til að volast í, nafur sem lagi.

Á þessu - hálfi fyrir vandi einu börni - sé einn híd, vil ég míf
reyna að hólí stýdja með mívögn merkera mauna, sem reyndu hafa
og þekkingu á þessu mífíls vardaandi máli fyrir börnin og fjóðlífi vottu.

Í þessu hafi ég reynt þetta og það gefst vel þau 16 árin, sem ég var barnkennari: Þí þessu
hættu hálfi; börnin hlýddu áu alls offu og nauðsynnar. En þinn annar hafi þessu sáðum og
breyfast með ári hverja, og þá þessu er þessu að fylgjast með!

Hallgrímur Jónsson yfirlingur^{x)} hér við Trindarjar barnastólum flutti
töð góð og gagnorð erindi um þetta merkiloga og mikilvæðandi mál í út-
varpsinu í fyrra. Fyrra erindið hefir þegar verið birt í tímariti nu „Frændinn“
sem Samtönd ístenglara barnahefnar er útgefið, og síðara erindið
er nú í prentinu í sama tímariti. Erindi þessi ætlu sem allir flestir að
lesa, því þau eru full rannhæfra athugasemda og höfðisi, enda er hann
einn þinn mesti áhruga maður um veltend barna og sígi sígi um þetta mál.

Þing langar til að endurtaka hér fjálmarg^{at því}, sem hann flutti ávarps-
skilustendur í þessum erindum sínum í fyrra, því aldrei er góð vísir
af öft kvæðin. Í síðara og óprentada erindinu segir svo:

„Árlega sakna menn þess hér, að elskent hæli er til handa unglingum,
sem eitthvæð hafa misgerð. Atvinnuleysi, athafnuleysi og mynd fjátra
morgnum unglingum. Þeirast ymsin þeirra sit í að brjóta seth lof og
haga sér gagnstætt gjaldandi síðarofnum. En þeim svo högnit. Þeir eru
innvi lokadri, og ólíklegt er að það betri þá.

Evona unglinga þarf að trauksala vísindaloga og ganga úr stugga
nu, hvort þeir hnypla af sjúkleika, þörf, hofud við fjöðfélagid eða
af öðrum óvindræð^{legum} ástridum. Afalant má helja manuskraftis-
ann áhrifaríkastum í uppheldi þessara vanþrostkudu mynnum.

Hann númer, fyrirgefur og boti.
„Þá hrisstjórnendurinn ætlu að taka að sér forgongu þessa máls. En
komid gæti til greinis að aðrir ríðu í vadið.

Vori nú til einhver Kennari eða maður, sem fýndi hjá sér löngum
og kóllum til að ala upp vangaf boin og gæti sjálfur lagt eitthvæð
af morðnum gogn sjálfsojðnum styrki úr ríðis sjódi, þá vori óstíðlegt,
að hann sméri sér til Þarmanmolartíð til lands eða barnaverndarnefndar

Það hann hefti.

26
 Þessjávísu. Myndi hann efalauz mæta þar stíllingji ofsaunhug.
 Amans freytsi of þvi ad Barnadendastad Totauis, Gamaverundar -
 nefndin landsins, Kemmarar of prestar sjáir óðrum telur nauðsyn
 þessa máls. - Þótt míf þegar yrdi stofnad helli hér, þá myndi
 það óðar fyllast, ef menn vildu nota það of þvinnu ad mæta ájót þess."

Of vil undirstreyta þessi rökflustu kvatningarord til allra
 þeirra er þau hafa heyrð of heyrja míf, þvi þjád var hefir eigi háð í
 ad missa ^{af viti afli né orku} þess einasta manns eða glata þvi, en það er mist of
 það er glatað heimi, mid vandrætu lífi. - ef það þá getur notkunt líf
 Kallast - hvers þess manns, sem lendir sit í brautin spillinga
 of lasta, en í þeirri líid en mög vandrædubornu hér í bál of
 efalauz víd ar í landinu míf of hafa lengi verið.

Það er hart, en það verður ad segjast, ad ^{of} vís hinni fullorðnu, sem
 fatin er forsjá barna, hvort heldur það er foreldrar, Kemmarar,
 prestar eða stjórna völd, sjánum brunninu of inn, en byggi um
 hann stótri fyrri en barnid en dattid of au í hann. - Það gegur ordid
 of seint!

En hvern vís þetta?

Nýlogu var hér sáusturvi mæður í ferð til að kynna sér ýmislegt
 viðvikjandi vagnafurum börnum. Það var G. M. Behrling^{x)} frá Stoll-
 hólmi, forstöðumæður hoggja hilla þar í landi fyrir vandræða-
 börn. Hann átti tal við ýmsa menn og bláðamenn (Alþýðublaðsmenn)
 og fer hér í eftir stuttum útdráttum um vísital við hann:

x) Sem legði, að ég mætti rita um þetta í blaðinu Da hirta það er annan hött. Hér er að nokkru stundi við frögu Alþ. og er hún í
 samræmi við það sem h. Behrling talði við mig og h. f. í ferð eftir til Sölvungavalls og á Alþ. og H. og nafni. - Svara við ýmsum
 fyrirspurnum mín um til h. Behrling, vanti ég innu þessa og hirti þau af áskölda vörðum til og h. og h. f. liggja þá fyrir.
 J. P.

Forstöðumadurinn sagði, að í Svíþjóð væru ⁴ 12-14 ^{þúsund} börn, sem fýrftu sérstaks
 og annars uppseldis en vanrjúf börn. Þau komna á haldi þar frá sveitum
 og borgum, jafnt frá ríkum sem fjáfélum heimilum, en flest frá heimilum sem
 lítill eða engin stéttir hefdu til að ala þau upp. Vori þá hleypur um að 400 börn,
 sem fódast utan hjónabands og börnforeldra, sem slitið hafa samviðtönu
 heimilid hafi því, sagði hann, slitið getað veitt barninu nógilega uppseldi, svo að
 það geti orðið gáður og nýttur fjórðingelagsbogi. Komna þá forráðamenn fjóðanna
 til hjálpar og taka börnin af heimilunum og fæ þau í hendur konnara da upps-
 eldisfróðingis þau eru látin fara á barnaheli úti á landi. Þá mátti er,
 að leira börnin frá viltu og komu í vög fyrir, að þau hafi óholl áhrif á lífs-
 systöpin sín og aðra

„Barnaverndarlag inntku svo fyrir“, sagði hann enn fremur, „að eftir lit steylli
 hafa með uppseldi barna til 15 ára aldris; síðan 1924 mála lag fyrir því,
 að taka nóg unglinga 18 ára að aldri og nís nóg hafa unglinga undir eftir
 líti og uppseldis til 23 ára aldris. Þrengir sér og stíllku börn sér í Svíþjóð
 einni kvæð hann nís vera 37 hali fyrir vanrjúf vandröda börn og þau vera kostuð
 af ríki, sjóttum og sveitum, auk einhverrar greiddur frá hendi foreldra þeirra
 eftir efnum og á stöðum.“ Þykir því fé vel varið, ef það er að varna því, að börnin
 hendi á glöpsstínum og verði síðan fjórðingelagum til beyði. Þetta er eití híd
 mesta hagsmunamál fyrir fjórðingelagid.

„Í helminu er reynt að hafa persónuleg áhrif á börnin. Þau eru vanin á heflu-
 bændid líferni, reynt að leiðbeina þeim og lækna stöpsgeidarhvilla þeirra. Þessu
 meðalid er að kenna börnunum að vinna, kenna þeim allskoriar handidunir, að taka
 jörðina og leggja hönd á allt það, sem gagnleq er, svo að þau geti, er þau komna
 af hælunum, unnið fyrir sér með því, sem þau hafa litið meðan þau dvöldu þar.
 Araugurinn af þessu er sá, að 80-90 af þúsund þeim barna, sem uppseldis hafa

notid á þessum helnum, þafa orðid nipti menn og margir þeirra komið langt
í gjmiskvinnar höfuð. Sumir þafa orðid stúdentar, verkfróðingar, prestar og
kennarar, eftir að þeir vudu lausir af helnum, sagdi forstöðumáður þessi.

En hvað sagdi hann svo um mandsyn þvi líkri hola á Íslandi?

Honnu þótti undarlegt, af elski vori til vandræðabörn í því landi, sem feldi
100 þús. íbúa og þar hlýti því að vera þótt í heli fyrir vandræðabörn; en
það þarf elski endilega að byggja stótt heli fyrst í stad. Það má byrja smátt,
eins og gert var fyrst í vordurloidsnum. Hundnum hefir það reynt og gíllt, að
kennari eða uppeldisfróðingur ^{sem} stjórnað helium og gefur korrakaus veld hviðmæði.

Börnifara í helid þegar þau eru stóla skylld og geta því hjálpað til í hviðnum,
gæðinum eða við fleiri stótt. Kostnaðurnum þarf elski að vera tilfíman leyur,
ef byrjad er í smánum skil. Þáttid stíkt heli starfa í notkun ár og athugið
ár angurium. Ef það virdist vera ávóxt, má fara út korrakaus eftir því sem
þótt krefur, en athugið, að þegar nu það er að ræða, að hjálpa börnum
til að verða góðir og nipti menn, má elski hotfa í smávegis kostnað."

Hann beuti á, að ef heli vori reist á hennugum stad, þar sem reigi-
legt verkefni vori fyrir hendi, einbunum gæðyrkja, ^{hínding} fensáðar og fugla rekt
vori miltit líkandi til að helid gefi borid mest allan kostnaðinum.

Fyrir börnin sjálf vori helin samþóllid selu vist. Þar þeufi hveit
barn að lora það sem kigur þess sjálfs stótt helid til og að þeim vori
alls elski íþyngt með ofmiltilli vinnum; hvíldin og leikin stíttust
á, og allt starfid felli þeim létt, enda fari allt fram með stólbunni
og glúseini í smái, sem stóru. - Kátt Íslandi menn, stóreignumenn og idju-
hóldar, jafut sem fátaki alþýða, sendu börn sín á helin, því þeir sáju
og hefðu reynslu fyrir því, að þar lidi þeim vel og þar yfdu þau á niptum
mónum, þótt adrir hefðu eigi nu þau gefað kátt, adur en þau fóru þangað.

184. / - Lygna þad mi ad Konu til alita - og er vorandi ad þad verdi sem
allra fyrst - ad stofnuu verdi hali fyrir vandgef born, virdis
mer ad mest liggi ad athuga, hvað þad eigi ad vera, svo ad þad mi
sem bestum tilgangi sinnum.

184. / Og áttit, ad þad eigi ad vera nálegt alfaru vegi, svo ad flutningar
allri ad fvi og frá, verdi sem edlyrastis þad part ad vera sjálfs-
signarstofnum, oda a. m. h. tilis-oda bojarfélagsseign, en ekki
einstaklingu og hafa yfvi nagilegu landi ad hada, ekki einnigis
til framdráttar fénaði þeim, einnigis þeim, alifuglum og öðrum
þeimig, er nauðsynlegur vori til birsteikurs og vipsihalds fyrir
heimilisnum alla, er þau vori, heldur og nagilegt land til
yftingar, og þá einnig til rektunar alls þonar gautdávasta, og
jafvel konnrektunar.]

- þessum slepph, vegna tímalæsis! -
J. P.

Og mi stendur einmitt svo á, að ég hefji og hefji lengi haft
angastad á þeirri stöðu, er ég nú hefji ^{haft þess} og sem ég tel að
jullnogi flestum þeim stöðum sem telja má að nauðsynleg séu
til þess að þar sé í stofu sett helli fyrir vangið og unglinga;
helli, sem að smíðun eða öllu hefji gæti boið rektorskostnaðinn
sjálft og skal ég mi lípa þessu landi mjög laustlega:

Það liggur fast við alfaraveg á einni hlið og er náð ^{þess} ~~er~~ ^{þess}
nastan vegur til næsta kaupstíms. Það er um það bil 70 dags-
stættur að flakamáli eða 27 hektarar; þar af eru 18 dagsstættur
nemistætt og véltaft hús, grasgefið mjög og um 15 dagsstættur brott
land, plögg og hærfað, sem bíður ákvarðan og frakari rekturinn. Á
eina hlið lands þessa er allstórt vatn, með veiði nokkurni, vori
hinn stundur og innan um ríðkæda landid, eru þarinn með gull-
stór, þingini og sefi, enda má þar jafnan sjá mikinn fjölda viltra
fugla, næstum allan ársins hring, svani, endur, lónna, hjalda o.s.frv.
er auk þessa eru þarna 5-6 dagsstættur jandaplagaða, sem nokkur
undanfari á hafa verið notaðir til yrkingar kartöflna, gultröfna,
rakarbarra o.s.f. Kálteygunda og þófa t.d. Kartöflurinn gefid 8-9 fald
vaxþekken og allur jandavöxtur þáðan þótt svo aftur góður að
öfu hefji verið á gætt. Þar er og 12 álta laugt jendhús, sem notad hefji
verid til að geyma jandavöxtinn yfir vetrinum með góðum árangri.
Undanfari er þar svo mikill til aukinnar ^{jandaplagaða} ~~jandavöxt~~, að þarna
má auk margfalldlega með litlu kostnaði. Landid er allt vel ungið,
og hefjilega sendid höttum stöðjasandi. Hverniginn man hafa falid það vel
til þess fallid, að þar megi helta korn með góðum árangri.

Ad svo komnu máli vil ég eftirskilum þad segja, hvort land þetta er
falt, en hitt veit ég, ad það er umdi fast Keypt med stíðlega góðu
verdi og skjórum, einsum ef um stofnum hells voru ad hoda.

Ad vísu eru engin önnur hús á landi þessu, en jandhús það er ég
nefudi, en svo þagar til, einmitt nú, ad i nó umda vid það er úy-
byggt steinhús (ad vísu ófultgert en þá), ásamt fjósi og hey-
hládm, sem ég gjöri ráð fyrir ad fast umdi Keypt fyrir 1/3 verds
þu kostnaðarverdi en það var byggt. Vegaleingdin milli huss þessa og
lands þess er óg lýsti ádan, en nokkurn minnstu gangur.

Þat vil ég geta þess, ad landid liggur ad sjó á eina hlid og hafa umgæmi
Kauptúnsins idhad þar samd i löngum ad undanformu, enda eru mög
þeir. hefiloga grunn til sundidþana og vel til þess fallis. Hvergi
hér sydra mun vera fogurvi fjallsgyn né margbruytiloga útsyn á alla
vegum en á þessum stöðum. Landid er svo hreindlegt og þrifalegt, ad þann
geta verið þar ad heiljann úti vid, án þess ad óhrinka sig, jafnvel
þótt annastadar sé elki verandi, fyrir for og moldarbleytn.

Þá minni hálfu verdu máli þetta ad vera útrath aðsimi, en þó hefi
ég gjört, þau ad umtalsefni nu, ad ég veiz, ad almenningi er elki kunnugt
um ástandid eius og þad er, en þess er ad vouta, ad hann vilji eigi langver
vid það nu, heldur krefjist umþota á þvi sem fyrst, og þor álls óg og
margu fleiri, ad högt sé ad gjöra, ef vilji og framkvomdu fylgja at.

Verid áð sel!

Goda nott!

inn inn

Láund þú, en ég nefndi, átti ég, en seldi þú ríðis hjóla 11. maí 1939. Söluverðið
var þá 38 þús. Kr. Þar af voru um 12 þús. Kr. í hvíldi skuldi - ég borgaði, 20 þús.
Minnu gefnu inn hjólin til hális fyrir dryglaðan tíma - enda sínaði enginn
þessari beitingu minni; ég var að sínu hárðu, fyrir einu tíð (ín), en 6 þús. Kr. fékk
ég greiddan í ríðis skulda bráfan.

Þetta ritad til athugasemja og minnis fyrir mig.

Reykjavík, 17. maí 1939

Frjálfari